

Äldreomsorgsplan

Laxå kommun

2006 - 2010

Antagen av Kommunfullmäktige den 10 maj 2006

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SID

INLEDNING	1
UPPSÖKANDE VERKSAMHET	1
BO KVAR I HEMMET	1
HEMKOMSTTEAM.....	2
HEMVÅRD.....	2 – 3
SAMVERKAN MED LANDSTINGETS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD.....	4
DAGVERKSAMHETER.....	4
BOENDE FÖR ÄLDRE.....	4 – 5
UTBYGGNAD AV BOENDE FÖR ÄLDRE.....	5
ÄLDRE MED DEMENSSJUKDOMAR.....	6
ÄLDRE MED PSYKISKA SJUKDOMAR.....	6
ÄLDRE MED UTLÄNDSK BAKGRUND.....	6
VÅRD I LIVETS SLUTSKEDE.....	6 – 7
STÖD TILL ANHÖRIGA OCH NÄRSTÅENDE	7
FRIVILLIGA INSATSER	7
PERSONALEN	7
INFORMATION	8
KULTUR I VÅRDEN.....	8
BRUKARINFLYTANDE	8
FORSKNING OCH UTVECKLING.....	8
KVALITETSUTVECKLING	9

INLEDNING

Laxå kommun är en kommun med en allt äldre befolkning och antalet personer över 65 år utgör 22,5% av befolkningen mot i Sverige i övrigt 17,2%. Med anledning av att yngre personer i stor utsträckning flyttar från kommunen får allt färre bära kostnaden för en allt tyngre äldreomsorg. Det är därför viktigt att trenden vänds och att kommunen även kan behålla den yngre befolkningen.

Ädelreformen, som genomfördes 1992, innebar att kommunerna i Örebro län övertog ansvaret för hälso- och sjukvårdsinsatserna i särskilda boenden och ordinärt boende. Detta har inneburit att allt flera personer med somatiska sjukdomar vårdas i hemmet, mot tidigare på sjukhus. Denna utveckling har accelererat i takt med landstingets allt mer ansträngda ekonomi, vilket inneburit en vårdtyngdsförskjutning mot kommunerna. Denna kraftiga förskjutning fanns inte med i planeringen inför övertagande av hemsjukvården.

Vi lever längre idag. Detta innebär att vi hinner få en del sjukdomar som man tidigare inte fick på grund av kortare livslängd. Det medicintekniska har utvecklats enormt under senare år, vilket bl a inneburit att svårt sjuka människor ändå kan leva ett relativt normalt liv i sin hemmiljö.

UPPSÖKANDE VERKSAMHET

Laxå kommun skall införa förebyggande hembesök till alla över 75 år, 2 gånger om året. Syftet med detta är att genom tidig information om vilka insatser som finns att tillgå, om behov skulle uppstå, skapa trygghet i boendet.

BO KVAR I HEMMET

De flesta personer önskar bo kvar i sitt hem så länge som möjligt även när hälsa och krafter sviker. Laxå kommun arbetar efter den s.k. kvarboendep principen d.v.s. man kan få vård och stöd i hemmet och följaktligen bo kvar så länge som man önskar. Man kan på goda grunder antaga att viljan att bo kvar i sin invanda miljö kommer att öka i takt med hemvårdens och den medicintekniska utvecklingen.

Bostadsanpassning kan underlätta för äldre att bo kvar hemma och göra det möjligt även utan insatser från hemtjänsten. En generös inställning till beviljande av trygghetslarm gör att man kan känna trygghet i boendet och på det sättet bo kvar.

Insatser för att öka framkomligheten för personer med funktionshinder är också viktiga för att möjliggöra kvarboende i en invand miljö. God vinterväghållning och halkbekämpning är också viktiga inslag..

I Laxå kommun är många fastigheter av äldre årgång med små hygienutrymmen och halvtrappor även till första våningsplanet. Behov finns därför av ett nytillskott av moderna anpassade bostäder.

HEMKOMSTTEAM

Laxå kommun bör följa utvecklingen som pågår angående så kallade hemkomstteam. Det är ett team bestående av olika vårdkompetenser, som i nära anslutning till hemkomsten från t ex sjukhus, besöker den aktuella personen i hemmet. Syftet är att på ett tidigt stadium bedöma och sätta in erforderliga resurser för att möjliggöra kvarboende i det egna hemmet.

Laxå kommun bör skapa ett hemkomstteam med olika kompetenser, samt att söka samarbete med Landstinget.

HEMVÅRD

Äldre med behov av hemvård skall kunna känna trygghet i den vård och omsorg som ges i hemmen och även i livets slutskede. Vård och omsorg i hemmet skall präglas av respekt för den äldre, dennes bakgrund och kultur. Hemvården skall ha ett professionellt förhållningssätt och arbeta med vardagsrehabilitering.

Inom ramen för biståndsbeslutet skall den enskildes önskemål och prioriteringar så långt som möjligt tillgodoses. Viktigt är att det vid biståndsbedömningen tas hänsyn till den äldres egna önskemål när det gäller den personliga omvårdnaden.

Hemvård skall fungera oavsett vilken tid på dygnet som den äldre har behov av vård och omsorg.

Hemvård innefattar hjälp med allt från personlig hygien, städ, inköp till mattjänst.

Med anledning av förväntade framtida rekryteringsproblem inom vården och att den vårdkompetens som finns måste användas på bästa sätt, bör övervägas om rena serviceåtgärder typ städ, inköp etc kan utföras av annan personal.

Laxå kommun skall sträva mot en mer strukturerad hemvård i enlighet med genomförd utredning av Öhrlings Pricewaterhouse Coopers revisionsbyrå.

Andra åtgärder för att möjliggöra kvarboende

I Laxå kommun finns ett så kallat servicelag som utför bland annat gräsklippning, snöröjning, etc. åt pensionärer/funktionshindrade till en mindre kostnad. Verksamheten bedrivs som en arbetsmarknadsåtgärd.

Laxå kommun skall införa en så kallad. fixartjänst, som utför enklare sysslor hos pensionärer. Bland annat byta glödlampor, hänga upp tavlor, sätta upp gardiner, lägger halkskydd i badkaret etc, i syfte att möjliggöra kvarboende.

Fixartjänsten kan kombineras med en översyn av bostaden där man bland annat tittar på och undanröjer eventuella risker som till exempel sladdar på golvet etc.

Hemsjukvård

Laxå kommun ansvarar för hälso- och sjukvårdsinsatser upp till sjuksköterskenivå för personer i äldreboende, dagverksamhet samt ordinärt boende.

Det finns särskilda riktlinjer framtagna för den kommunala hälso- och sjukvården. I dessa riktlinjer framgår bl a att äldre skall erbjudas en god och säker hälso- och sjukvård som bygger på den enskildes självbestämmande.

Rehabilitering

Rehabilitering är ett samlingsbegrepp för alla åtgärder av medicinsk-, social-, yrkes- och arbetslivsinriktad art, som ska hjälpa sjuka och skadade att återvinna bästa möjliga funktionsförmåga och förutsättningar för ett normalt liv. Medicinsk rehabilitering utförs till största delen av hälso- och sjukvården.

Målet med verksamheten är att hjälpa och stödja individer till att leva ett självständigt liv. Rehabiliteringen syftar till att ge ökad livskvalitet för den enskilda människan. Rehabiliteringen skall i större utsträckning än tidigare inriktas mot hemrehabilitering, det vill säga vardagsträning i hemmiljön.

Landstinget och kommunen slår fast att insatser måste kombineras utifrån den enskildes behov. Vårdgivare är skyldiga att medverka till att rehabiliteringen fungerar som en obruten vårdkedja.

I kommunen leder arbetsterapeuterna arbetet med rehabilitering tillsammans med övrig vårdpersonal. Vårdcentralens sjukgymnaster bistår kommunen med sin kompetens i rehabiliteringsarbetet. Sjukgymnasterna förskriver dessutom gånghjälpmedel medan kommunens arbetsterapeuter förskriver resterande hjälpmedel, samt arbetar med bostadsanpassning.

I Laxå kommun har vi:

- Dagrehabilitering, som vänder sig till personer i behov av någon form av träning. En träningsperiod på dagrehab syftar till att förbättra aktivitetsnivån, vilket ökar möjligheten till att bo kvar hemma.
- Hemrehabilitering är aktuell för personer som är i behov av rehabiliteringsinsatser som bedömning, behandlig och träning i det egna hemmet.

Laxå kommun bör skapa ett team som även utbildar personalen inom boende och hemvård i vikten av att rehabilitera / habilitera.

SAMVERKAN MED LANDSTINGETS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Inom hemsjukvården och de särskilda boenden svarar kommunen för sjukvården upp till sjuksköterskenivå, medan landstinget/vårdcentralen svarar för läkarinsatser och sjukgymnastinsatser. Den kommunala hälso- och sjukvården bedrivs av vårdbiträden, undersköterskor, arbetsterapeuter samt sjuksköterskor. Det finns dessutom en ansvarig läkare knuten till varje äldreboende.

Målet är att den vårdbehövande överhuvudtaget inte skall märka vem som är huvudman för de olika delarna av sjukvården i kommunen.

DAGVERKSAMHETER

I Laxå kommun finns i tätorten dagverksamhet för personer med demensproblematik, som är beläget på äldreboendet Ramundergården. Det är en verksamhet som i första hand är avsedd för att avlasta anhöriga och har ett öppethållande på två dagar i veckan.

I Laxå tätort finns dessutom Träffpunkt 14, en verksamhet som vänder sig till daglediga, men som i första hand frekventeras av pensionärer. Det är en mycket uppskattad verksamhet, som har visat sig ha stor positiv effekt på de som besöker den. Innehållet i verksamheten varierar från bingo till gymnastik, cirklar och tipspromenader. Information från olika samhällsorgan förekommer också.

PRO bedriver verksamhet i centrum med bland annat caféverksamhet en gång i veckan.

SPF bedriver verksamhet i lokaler på Järnvägsgatan.

Ensamhet är en av vår tids största problem. Därför är det önskvärt med flera verksamheter för att motverka detta. Man kan på goda grunder förmoda att den har en god förebyggande effekt gällande behovet av andra insatser.

Inriktningen måste därför vara att tillskapa fler mötesplatser av olika slag i kommunen.

Laxå kommun ska söka samverka med kommunens skolor och kyrkor för underhållning och kulturinslag.

BOENDE FÖR ÄLDRE

Vård och omsorg skall i första hand ges i hemmet även när vårdbehovet är omfattande. För de som av olika skäl ändå är i behov av ett annat boende erbjuder kommunen särskilt boende och trygghetsboende (före detta servicehus).

Särskilt boende:

Det särskilda boendet är i första hand avsedd för personer med demensproblematik, men även andra personer med stort vårdbehov kan erhålla sådant boende. Särskilda boenden finns i Laxå tätort, Finnerödja samt i Hasselfors.

Korttidsboende:

Det är ett samlingsbegrepp för växelvård, rehabplatser, avlastning, palliativ vård och utredningsboende.

Trygghetsboende:

Det är Servicehuset Björkhagen i Laxå tätort.
De boende har kontrakt på sina bostäder och kan beviljas bostadstillägg för pensionärer.

Ordinärt boende / eget boende:

Det är bostad som inte är en särskild boendeform, bostad som inte heller förutsätter ett biståndsbeslut. En bostad på den öppna bostadsmarknaden helt enkelt. Denna bostad kan dock kombineras med hemvård.

UTBYGGNAD AV BOENDE FÖR ÄLDRE

Med anledning av ändrade preferenser, avveckling av särskilda boendeplatser och ett åldersstiget bostadsbestånd föreligger ett stort behov av nyproduktion av lägenheter i Laxå tätort. Lägenheterna bör vara centralt belägna med hiss och stora hygienutrymmen. Alternativet är ett marknära boende med tillgång till liten trädgård.

Med en bra placering av ovanstående boenden innebär det även för hemvårdens personal kortare restider.

Hemgården (32 lägenheter) avvecklades med anledning av att det inte uppfyllde dagens krav. Med anledning av detta planerades att reducera antalet särskilda boendeplatser inom äldreomsorgen med motsvarande antal. Detta skulle ha varit klart till 2005-07-01, men det har inte varit möjligt att göra fullt ut på grund av stor efterfrågan på särskilda boendeplatser. Det kvarstår fortsättningsvis ett behov av cirka 10-17 platser av korttidskaraktär, det vill säga platser för växelvård, rehabilitering och vård i livets slutskede. Dessa skulle kunna utformas som 12 platser, med möjlighet att utöka till 17 platser. Med anledning av att äldreomsorgens huvudinriktning är kvarboende i det egna hemmet ställer det stora krav på platser av detta slag. Man skall härvidlag inte glömma att det ändå är den enskildes egna önskemål som skall tas i beaktande.

Korttidsvården har under en övergångsperiod flyttat över i "gamla sjukhemmets" lokaler. Projektering av en utbyggnad av Ramundergården har påbörjats. Detta ska, förutom att det blir en modern korttidsavdelning, även vara mer kostnadseffektivt med anledning av att befintlig nattpersonal kan samutnyttjas. Dessutom bör i lokalerna även inrymmas en rehablokal samt ett så kallat upplevelserum. Det senare är ett rum som är inrett på ett speciellt sätt som har en lugnade effekt på bland annat personer med demensproblematik. Vidare skall det vara speciella rum för vård i livets slutskede.

ÄLDRE MED DEMENSSJUKDOMAR

I Sverige liksom i västvärlden i övrigt har vi en befolkningsstruktur där antalet äldre snabbt ökar i antalet. Demenssjukdomar förekommer i en omfattning av 20% efter 85 års ålder. Med anledning av detta kommer de särskilda boendena i Laxå kommun att i huvudsak inriktas med personer med denna problematik.

När det finns misstanke om att en äldre drabbats av demenssjukdom skall alltid en demensutredning göras så snabbt som möjligt. Ansvaret har primärvården. Detta dokumenteras och kopia lämnas till kommunen.

I Laxå kommun finns numera ett demensteam bestående av sjuksköterska, undersköterska samt en arbetsterapeut. En läkare på primärvården är dessutom speciellt knuten till teamet. Ett samarbete i västra länsdelen pågår också gällande utveckling av arbetet med personer som har demensproblematik.

Vad som inte skall glömmas bort i detta sammanhang är att demens är ett samlingsnamn för ett mycket stort antal sjukdomar som alla utmärks av skador på hjärnan. Det ställer stora krav på utbildning av den personal som skall arbeta med dessa personer. Olika personer kräver olika bemötande.

ÄLDRE MED PSYKISKA SJUKDOMAR

En annan utsatt grupp är de äldre med någon form av psykisk sjukdom. Även här är det viktigt att det finns kompetent personal. Här är kommunens hemsjukvård i stort behov av att samarbetet med landstingets psykiatri fungerar.

ÄLDRE MED UTLÄNDSK BAKGRUND

Många äldre i Laxå kommun har en annan kulturell bakgrund, vilket kan innebära svårigheter i bl a kontakten med äldreomsorgen. Det är därför viktigt att i personalrekryteringen särskilt beakta behovet av att anställa personal med utländsk bakgrund. Även samarbete med näraliggande kommuner synes vara nödvändigt för att klara denna uppgift.

VÅRD I LIVETS SLUTSKEDE

Målet för all palliativ- och terminalvård är att patienten själv skall få välja om den vill stanna kvar på sjukhuset, få vård i hemmet eller på korttidsboende i kommunen. Väljer vederbörande vård hemma skall kommunen bistå med erforderliga resurser.

Värdig vård i livets slut skall vara en självklarhet. Här är ett samarbete med landstinget mycket viktigt och ett palliativt team finns numera på Karlskoga lasarett, som också skall ha tillgång till ett antal vårdplatser.

Samarbetet med vårdcentralsläkarna är mycket bra när patienter vid livets slut kommer hem. Patientansvarig läkare (PAL) arbetar då med patientansvarig sjuksköterska (PAS) för att ge den bästa vården.

När ett dödsfall inträffar skall den döde visas respekt och efterlevande behandlas med mycket omtanke och hänsyn. Här skall man ta hänsyn till olika kulturers syn på döden. Kroppen skall förvaras under värdiga former och möjligheter ges för de efterlevande att ta farväl flera gånger om så önskas.

Särskilda riktlinjer finns.

STÖD TILL ANHÖRIGA OCH NÄRSTÅENDE

Personer med begynnande demens, Alzheimer eller annan förvärvad hjärnskada vårdas också i allt större utsträckning i hemmet. I alla dessa fall ställs stora krav på anhörigvårdarna. Anhöriga och närståendes insatser är ovärderliga för äldreomsorgen. Det är ofta helt avgörande för om den äldre skall kunna bo kvar i det egna hemmet. Den som vårdar anhörig har möjlighet att få stöd och avlastning på flera sätt som stöd i hemmet eller genom avlastning.

Laxå kommun skall sträva mot att öka stödet till anhöriga genom utbildning, avlastning, anhörigcafé etc.

Någon verksamhet för anhörigvårdare finns för närvarande inte. Behovet av anhörigkonsulent bör utredas.

FRIVILLIGA INSATSER

Det finns ett flertal organisationer och föreningar som bedriver aktiviteter som har inriktning mot de äldre. Frivilligt arbetet medverkar till en bättre äldreomsorg och bryter ensamhet och isolering, som är ett av vår tids största problem.

Laxå kommun skall i större utsträckning på olika sätt stimulera frivilliga insatser och stödja frivilligorganisationerna inom äldreomsorgen.

PERSONALEN

Personalen är äldreomsorgens viktigaste resurs. Laxå kommun har ett personalpolitiskt program.

Inom äldreomsorgen förekommer yrkesgrupperna, vårdbiträde, undersköterska, sjuksköterska, arbetsterapeut, biståndsbedömare samt områdeschef.

Laxå kommun har sedan flera år krav på lägst undersköterskekompetens för att erhålla tillsvidareanställning inom vården.

Laxå kommun behöver vidare ett större anslag för fortbildning av vårdpersonal. Den så kallade Kompetensstegen kommer att medföra att kommunen erhåller pengar för fortbildning.

INFORMATION

Laxå kommun skall på ett enkelt sätt informera brukare, anhöriga samt kommuninvånare i övrigt om den äldreomsorg som finns att tillgå. Äldre med annat språk bör kunna få informationen på sitt modersmål.

En övergripande informationsbroschyr skall finnas och även foldrar som rör respektive verksamhet.

På kommunens hemsida skall finnas aktuell erforderlig information.

Laxå kommun bör även sträva mot en uppsökande verksamhet för alla personer över 75 år för att informera om äldreomsorgen och den hjälp som finns att tillgå.

KULTUR I VÅRDEN

Äldre har rätt till kulturella upplevelser och kultur skall vara en del av äldreomsorgens vardag. För den som har minskade möjligheter till sociala kontakter kan kulturupplevelser vara ett sätt att kommunicera. Musik, böcker och konst betyder aktivering och livskvalitet för de äldre.

Laxå kommun skall sträva efter att kulturella upplevelser inom äldreomsorgen ingår som en naturlig del av vardagen. Lämpligt är att använda studieförbund eller personal med speciella kunskaper.

BRUKARINFLYTANDE

För att stärka pensionärs- och brukarinflytandet i äldreomsorgen finns pensionärs- och handikapprådet, som tillika är remissinstans för frågor som gäller äldreomsorg.

Inom kommunens äldreboende finns även brukarråd, som dock på vissa ställen haft svårt att fungera på grund av brukarnas sviktande hälsa.

Anhörigträffar är också en viktig del för att skapa ett brukarinflytande för de som inte själva kan göra sin röst hörd.

Anhörigträffar bör också anordnas för de som vårdar någon i det egna hemmet.

FORSKNING OCH UTVECKLING

Laxå kommun skall stödja och tillvarata erfarenheter av forskning och utveckling inom äldreomsorgsområdet. Laxå kommun är med och finansierar "Äldrecentrum", som är en forskningsenhet med inriktning mot kommunal äldreomsorg.

Laxå kommun bör även på andra sätt ha ett nära samarbete med högskolor och universitet och även ta emot praktikanter från dessa institutioner.

KVALITETSUTVECKLING

Krav på kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring är inskrivet i såväl hälso- och sjukvårdslagen som socialtjänstlagen.

Laxå kommun har en antagen "Kvalitetspärm" för äldreomsorgen av vilken bl a framgår hur klagomålshanteringen skall ske och även annan kvalitetsmässig uppföljning.

Laxå kommun är även ansluten till Patientnämnden där man kan framföra synpunkter på vården. Vidare finns de så kallade äldreskyddsombuden som är placerade på Länsstyrelsen. Till dem går det också att vända sig med synpunkter på vården.